

Intézkedők

Széljegyzet Csordás Sándor cikkéhez

Csordás Sándor, a szerző komoly problémát vet fel írásában, amikor a büntetés-végrehajtásnál bekövetkezett rendkívüli események kapcsán teendő elsődleges intézkedések elemzésére vállalkozott. A cikk megjelenése jól időzített, hiszen az elmúlt néhány évben olyan rendkívüli események is bekövetkeztek a büntetés-végrehajtásnál, mint például túszfogás, fogvatartott erőszakos kiszabadítása, amelyről az elmúlt évtizedekben csak a külföldről szóló hírekben hallhattunk. Ezért a súlyos rendkívüli események felszámolására kidolgozott stratégiánk alapjául is a külföldi tapasztalatok szolgáltak és szolgálnak ma is. Egyetértek a szerzővel abban, hogy a rendkívüli események felszámolásának általánosan alkalmazható módszereit nyíltan kell megtárgyalni. Több vélemény alapján dolgozható ki hatékony taktika a büntetés-végrehajtás rendjét sértő cselekmény megakadályozására. Ha ilyen cselekmény bekövetkezik, akkor van különösen nagy jelentősége, hogy az intézkedő – és ez általában a biztonsági tiszt – milyen (elsődleges) intézkedéseket tesz.

A cikk azon megállapításával egyetértek, hogy a bv. intézetben bekövetkezett – normálistól eltérő – esemény az intézkedőképességet befolyásoló pszichés állapotot hoz létre. Sajnos a gyakorlás során nehéz olyan helyzetet modellezni, hogy a feltételezett rendkívüli eseményt úgy élje meg a személy, mint aki tudja, a tett intézkedésnek visszavonhatatlan következményei lehetnek. Az elmúlt években valóban azt ta-

pasztaltuk, hogy a biztonsági tisztek az esemény lefolyását súlyosan befolyásoló rossz intézkedést adtak ki, főleg a gyakorlatok során. Itt azonban érvként csak a gyakorlati tapasztalat hiánya fogadható el. Az elméleti ismeretek elsajátítására több olyan kiadvány és intézkedés született, mint például a bv. intézetekben bekövetkezett tömeges ellenszegülések felszámolására kiadott Módszertani Útmutató. Ezenkívül a bv. intézet ügyeletén elhelyezett számítógép programjában is megtalálható a részletes tevékenység sor, amelyet rendkívüli esemény bekövetkezésekor az intézkedőnek el kell végeznie. Tehát az elméleti ismeret hiánya nem minden esetben képeség vagy rátermettség kérdése.

A biztonsági tiszttel összefüggésben nem tartom szerencsésnek, ha őket főleg az elsődleges intézkedések kiadására képezzük ki. Véleményem szerint minden rendkívüli esemény lehet olyan gyors lefolyású vagy előidézhet olyan helyzetet, amelyek megakadályozása, felszámolása nem teszi lehetővé a feladatok szétválasztását. Ebből a szempontból a biztonsági tiszt meghatározó még abban az esetben is, ha más intézkedésre jogosult személy is tartózkodik az intézetben. A biztonsági tiszttel szemben támasztott követelményt én úgy fogalmaznám meg, hogy az elsődleges intézkedéseket készség szintjén köteles ismerni. Ezen túl ismernie kell – akár segédanyag alkalmazásával is – a kialakult helyzetnek megfelelő parancsnoki munkát, amit a rendkívüli esemény megszakitása

érdekében el kell végeznie. Természetesen nem olyan színvonalon, mint ahogy a szerző azt a parancsnokkal szembeni elvárásnál megfogalmazta.

A parancsnoki munka elemeinek tárgyalásánál, a feladattisztázásnál utalás történik arra, hogy személyes észlelés alapján meg kell győződni a rendkívüli esemény típusáról, jellegéről és súlyosságáról. Ezt a megállapítást szükséges tisztázni, mert abból az derülhet ki, hogy például a biztonsági tisztnek minden esetben a helyszínre kell mennie, és személyesen kell meggyőződni a történetekről. Az intézetekben szerzett tapasztalatok arra utalnak, hogy ez a biztonsági tiszt feladatai között mint kötelezően végrehajtandó feladat szerepel, holott e tevékenysége legtöbbször komoly idővesztést okoz. Tehát a gyakorlatok során, illetve a ténylegesen bekövetkezett eseményeknél el kell fogadni azt, ha a biztonsági tiszt az intézkedését telefonon kapott vagy szóban tett jelentés alapján kezdi meg.

A cikk további részében a szerző a riadó elrendelések általánosan alkalmazható elsődleges intézkedéseket vázolja fel. Itt fontosnak tartok két dolgot pontosítani. Az egyik – bár az írásból úgy is értelmezhető –, hogy a Nyílt parancs ellenőrzések az el-

rendelés jogosságáról kell meggyőződni, ha van az elrendelőnél nyílt parancs. A riadó elrendelésére jogosult magasabb előjárók ugyanis enélkül is elrendelhetnek riadót, az ő esetükben csak a személyazonosságot kell megállapítani.

A másik ilyen kérdés a riportermagnó alkalmazása. Tekintettel arra, hogy a hanganyag manipulálható, az alkalmazását mindig tartom célszerűnek, amíg az eseménynapló vezetése megkezdődik. Abban kell írásban rögzíteni minden olyan eseményt és kiadott intézkedést, amelyeknek a későbbiek során jogi következményei lehetnek. A cikk további részében a szerző a különböző típusú rendkívüli események esetén teendő intézkedéseket egy most is hatályos országos parancsnoki intézkedés alapján ismerteti, amelynek a teljes átdolgozása folyamatban van. Ez azért vált szükségessé, mert az abban foglaltak már nem felelnek meg a büntetés-végrehajtás követelményeinek. Így az írás ezen részével nem kívánok foglalkozni, mert a rendkívüli esemény bekövetkezése során végrehajtandó feladatokat a készülő módszertani útmutatóban több szakember bevonásával határozzuk meg.

Budai Péter